

УДК 7.73.021

DOI 10.32461/2226-3209.2.2026.362288

Цитування:

Щербаков С. О., Ревенок Н. М. Академічний рисунок як основа формування об'ємно-пластичного мислення в мистецькій освіті. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*: наук. журнал. 2026. № 2. С. 206–212.

Shcherbakov S., Revenok N. (2026). Academic drawing as the basis for the formation of volumetric and plastic thinking in art education. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 2, 206–212 [in Ukrainian].

Щербаков Сергій Олегович,

доктор мистецтва, старший викладач
кафедри рисунка Київської державної академії
декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
<https://orcid.org/0009-0002-8914-3579>
shcherbakovsergo@gmail.com

Ревенок Наталія Миколаївна,

доктор мистецтва, старший викладач
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри техніки та реставрації
творів мистецтва Національної академії
образотворчого мистецтва і архітектури
<https://orcid.org/0000-0003-1852-186X>
renata_ishtar@ukr.net

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄМНО-ПЛАСТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ

Мета статті полягає у визначенні ролі академічного рисунка як фундаментального засобу формування об'ємно-пластичного мислення у системі сучасної мистецької освіти, а також у виявленні дидактичних можливостей в процесі професійної підготовки майбутніх художників і скульпторів. **Методологія дослідження** базується на комплексному використанні історико-мистецтвознавчих, порівняльних та системних методів щодо осмислення ролі академічної традиції в умовах сучасних освітніх трансформацій та узагальнення педагогічного досвіду викладання рисунка у мистецьких закладах освіти. **Наукова новизна** дослідження полягає в аналізі формування об'ємно-пластичного мислення у процесі викладання академічного рисунка що виступає важливим засобом інтеграції теоретичних знань і практичних навичок, забезпечуючи формування цілісного художнього мислення студентів мистецьких закладів освіти. **Висновки.** Академічний рисунок залишається фундаментальною складовою художньої освіти, оскільки забезпечує розвиток об'ємно-пластичного мислення, необхідного для професійної діяльності художника та скульптора, його дидактичні принципи сприяють формуванню конструктивного сприйняття форми, просторової уяви та пластичної виразності у зображенні натури. В умовах сучасних освітніх трансформацій академічний рисунок зберігає своє методологічне значення і може ефективно поєднуватись з новітніми технологіями художнього навчання. Опанування штудії академічного рисунка виступає важливим засобом синтезу теоретичних знань і практичних навичок у процесі мистецької підготовки, сприяє розвитку професійної художньої культури та реалізації творчих ідей студентів у матеріальній формі.

Ключові слова: академічний рисунок, об'ємно-пластичне мислення, просторове мислення, формоутворення, пластична форма, художньо-професійна підготовка, методика викладання рисунка, візуальне сприйняття.

Shcherbakov Serhiy, Doctor of Arts, Senior Lecturer at the Department of Drawing of the Mykhailo Boychuk State Academy of Decorative and Applied Arts and Design of Kyiv, Revenok Natalia, Candidate of Art History, Associate Professor of the Department of Technique and Restoration of Works of Art of the National Academy of Fine Arts and Architecture

Academic Drawing as the Basis for the Formation of Volumetric and Plastic Thinking in art Education

The purpose of the article is to determine the role of academic drawing as a fundamental means of forming volumetric-plastic thinking in the system of modern art education, as well as to identify didactic opportunities in the process of professional training of future artists and sculptors. **The research methodology** is based on the comprehensive use of historical and art-historical, comparative and systemic methods to understand the role of academic tradition in the context of modern educational transformations and generalise the pedagogical experience of teaching drawing in art educational institutions. **The scientific novelty** of the study lies in the analysis of the formation of volumetric-plastic thinking in the process of teaching academic drawing, which acts as an important means of integrating theoretical knowledge and practical skills, ensuring the formation of holistic artistic thinking of students of

art educational institutions. **Conclusions.** Academic drawing remains a fundamental component of art education, as it ensures the development of volumetric and plastic thinking necessary for the professional activity of an artist and sculptor, its didactic principles contribute to the formation of a constructive perception of form, spatial imagination and plastic expressiveness in the depiction of nature. In the conditions of modern educational transformations, academic drawing retains its methodological significance and can be effectively combined with the latest technologies of artistic education. Mastering the study of academic drawing is an important means of synthesising theoretical knowledge and practical skills in the process of artistic training, contributes to the development of professional artistic culture and the implementation of students' creative ideas in material form.

Keywords: academic drawing, volumetric and plastic thinking, spatial thinking, form formation, plastic form, artistic and professional training, drawing teaching methodology, visual perception.

Актуальність теми дослідження. Академічний рисунок упродовж тривалих часів розглядається як базовий засіб формування художнього бачення, просторового сприйняття та навичок конструктивного зображення форм. Попри поширення цифрових інструментів, академічний рисунок продовжує відігравати ключову роль у розвитку об'ємно-пластичного мислення, що є необхідною складовою професійної компетентності митця, зокрема у галузі образотворчого мистецтва. У сучасних умовах трансформації мистецької освіти, зумовленої активним розвитком цифрових технологій, нових форм художньої практики та зміною освітніх вимог, особливої актуальності набуває питання збереження фундаментальних основ професійної підготовки художника. Водночас сучасний розвиток мистецької освіти свідчить про розширення спектра художніх практик і активне впровадження різноманітних технік рисунка, що сприяє оновленню традиційних підходів до навчання. У цьому контексті академічний рисунок не втрачає своєї фундаментальної ролі, а, навпаки, виступає методологічною основою, на якій ґрунтується опанування нових способів візуалізації. Таким чином, поєднання академічної традиції з сучасним різноманіттям технічних і виражальних засобів рисунка активізує процес художнього пізнання форми, а також створює сприятливі умови для більш глибокого осмислення об'ємно-просторової структури об'єктів і формування професійної художньої культури майбутніх митців.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю наукового осмислення ролі академічного рисунка як базового інструменту формування об'ємно-пластичного мислення у сучасній мистецькій освіті. Особливого значення набуває аналіз його дидактичних можливостей у поєднанні з новими освітніми підходами та технологіями, що відкриває перспективи для оновлення методики викладання художніх дисциплін.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика ролі академічного рисунка у

формуванні художнього та об'ємно-просторового мислення розглядається у працях як зарубіжних, так і українських науковців у галузі мистецтвознавства та художньої педагогіки. У сучасних наукових працях, присвячених підготовці фахівців у галузі образотворчого мистецтва, підкреслюється, що систематичне навчання рисунку сприяє розвитку графічної грамотності, здатності до конструктивного аналізу форми та формуванню просторового мислення студентів. Так, у статті професора В. Магальяса «Копіювання і начерк: методичні аспекти формування навичок рисунка» висвітлюється взаємозв'язок елементів формування графічного мислення завдяки застосуванню поетапної методики копіювання і начерку в навчальному рисунку у студентів мистецьких спеціальностей [3, 119].

Історичні витоки української школи академічного рисунка пов'язані з діяльністю видатних художників-педагогів, зокрема М. Мурашка, який у другій половині XIX століття заснував у Києві школу малювання, яка стала важливим осередком розвитку художньої освіти та формування професійних навичок рисунка у майбутніх митців. Саме ця традиція стала основою подальшого розвитку системи академічної підготовки художників в Україні.

Зокрема, у дослідженні Я. Антонової, присвяченому аналізу академічної школи рисунка і живопису в системі вищої мистецької освіти України, підкреслюється, що академічна традиція, сформована на основі європейських художніх практик, залишається фундаментом професійної підготовки художників і дизайнерів [8, 65–68].

Дослідники також акцентують увагу на тому, що виконання навчальних графічних завдань із використанням різних методичних підходів та технік сприяють розвитку аналітичного бачення форми і підвищують ефективність мистецької підготовки. Зокрема, викладачі Є. Піскунов і В. Пітеніна у своїй статті «Проблеми анатомічного студентського рисунка та шляхи їхнього вирішення в НАОМА» розглядають ключові задачі, з якими

стикаються студенти при виконанні анатомічного рисунка, визначаючи недостатній досвід роботи з натури, фрагментарність мислення, помилки у визначенні пропорцій та зниження інтересу до тонального рисунка [5, 154–160].

Висвітленню педагогічних підходів та методів підвищення ефективності розвитку художнього та образного мислення студентів у процесі викладання рисунку присвячено статтю Н. Ібатової, де автор, вивчаючи досвід відомих дослідників, підкреслює їх вагомий внесок у розвиток образотворчого мистецтва, що суттєво вплинуло на теорію та практику освіти в усьому світі [9, 46–49].

Питання сучасного стану викладання рисунка у мистецьких закладах освіти України також розглядається у дослідженні О. Карпенко та О. Зеленюка, де здійснено порівняльний аналіз системи навчання рисунку та живопису у провідних мистецьких закладах Києва. Автори підкреслюють важливість поєднання академічних методів навчання з сучасними художніми практиками та необхідність удосконалення методики викладання рисунка відповідно до актуальних потреб мистецької освіти [1, 210–218].

На сьогодні у публікаціях з мистецької педагогіки розглядаються можливості інтеграції цифрового рисунка, комп'ютерної графіки та інших візуальних технологій у систему художньої освіти. При цьому наголошується, що цифрові інструменти не повинні витіснити академічну основу навчання, а мають використовуватись як додатковий засіб розвитку візуального мислення та творчих здібностей студентів [4, 173–180]. Дедалі частіше рисунок розглядається як універсальний інструмент навчання, що використовується не лише у мистецькій освіті, а й у міждисциплінарних освітніх практиках. У статті «Академічний рисунок як основа підготовки фахівців з графічного дизайну» автори Т. Касьян та О. Вакуленко розглядають місце рисунка у підготовці фахівців з графічного дизайну, базуючись на досягненнях сучасної поліграфії й цифрових технологій, акцентуючи увагу на тому, що попит на досвідчених графічних дизайнерів у інформаційну епоху зростає з кожним роком [2, 34–51]. Н. Прохорова у своїй публікації теоретично обґрунтовує опанування академічним рисунком і звертає особливу увагу на його роль у викладанні цієї дисципліни, що становить підґрунтя творчої грамотності студентів [7, 99–102].

Отже, дослідження проблем викладання академічного рисунку у мистецьких закладах освіти потребує подальшого системного аналізу.

Мета статті – обґрунтувати роль академічного рисунка як фундаментальної складової мистецької освіти у процесі формування об'ємно-пластичного мислення майбутніх художників, проаналізувати його дидактичні можливості в умовах сучасних освітніх трансформацій та окреслити перспективи поєднання академічних традицій навчання рисунку з сучасними художніми практиками і технічними засобами візуалізації.

Виклад основного матеріалу. Академічний рисунок традиційно посідає провідне місце у системі професійної підготовки митців, оскільки саме через нього формується здатність до аналізу форми, простору та конструктивної будови предметів та натури. У структурі мистецької освіти рисунок виступає не лише навчальною дисципліною, а й універсальним інструментом художнього пізнання, що забезпечує розвиток візуального сприйняття, просторової уяви та пластичного мислення. Рисунок є важливим елементом традиційної системи підготовки митців, який виступає основою формування художнього та аналітичного мислення, навчає студентів уважно спостерігати за формою, аналізувати її конструкцію, виявляти пропорційні співвідношення та світлотіньові закономірності. У процесі навчання рисунку студент опановує основи побудови форми, пропорційні співвідношення, закономірності світлотіньового моделювання та принципи організації зображення на площині.

Різноманіття видів рисунка визначається як функціональним призначенням зображення, так і специфікою художніх завдань, що вирішуються у процесі творчої діяльності. У педагогічній практиці рисунок розглядається не лише як технічний спосіб фіксації форми, а як універсальний засіб дослідження просторових характеристик об'єкта, аналізу його конструктивної будови та створення художнього образу. У педагогічних дослідженнях, щодо викладання академічного рисунка, підкреслюється його фундаментальна основа у набутті художньої майстерності, оскільки поєднує процес спостереження, мислення і зображення, формуючи у студентів комплекс когнітивних та творчих компетентностей [6, 1314–1329]. Завдяки цьому рисунок виступає підготовчим етапом до роботи з об'ємом, оскільки дозволяє

зрозуміти структурну будову предмета ще до його пластичного відтворення.

Академічний рисунок, як базова дисципліна, спрямований на формування у студентів навичок точного спостереження, конструктивного аналізу форми та передачі об'єму засобами лінії і тону, він передбачає систематичну роботу з натури й ґрунтується на принципах пропорційності, побудови об'єму, світлотіньового моделювання та композиційної організації зображення. Саме цей вид рисунка створює основу для формування об'ємно-пластичного мислення та розвитку професійної графічної культури. Особливого значення навички з рисунка набувають у формуванні об'ємно-пластичного мислення, як однієї з ключових складових професійної компетентності художника, що надає здатність до усвідомлення просторової структури форми, конструктивної організації, пластичності, взаємозв'язку частин та їх функціональної й естетичної вагомості. У цьому контексті рисунок виступає своєрідним посередником між сприйняттям реального об'єкта і його художнім осмисленням та в подальшому створенні образу. Для майбутнього скульптора виконання вправ з рисунку є інструментом аналізу просторової структури об'єкта, студент навчається визначати основні осі, площини та пропорції форми, що сприяє розвитку здатності мислити об'ємом навіть у межах площинного зображення. У свою чергу академічний рисунок виступає своєрідним містком між площинними та об'ємними формами мистецтва.

Поряд із академічним у мистецькій практиці виділяють конструктивний рисунок, який орієнтований на аналіз внутрішньої структури форми та її геометричної основи. Такий тип рисунка широко застосовується у процесі навчання, оскільки дозволяє студентам усвідомити закономірності побудови об'єктів у просторі та взаємозв'язок їхніх структурних елементів. Конструктивний підхід сприяє формуванню логіки зображення і розвиває здатність до узагальнення форми. Формування об'ємно-пластичного та об'ємно-просторового мислення відбувається через поступове опанування студентами різних аспектів аналізу форми. На початкових етапах навчання значна увага приділяється розвитку навичок спостереження та вмінню виявляти основні конструктивні закономірності предметів. Студенти вчаться узагальнювати форму, визначати її геометричну основу, співвідношення основних мас та об'ємів, що є

фундаментом подальшого розвитку художнього мислення. Наступним етапом є опанування принципів світлотіньового моделювання форми. Світлотінь виступає важливим засобом виявлення об'єму, оскільки саме через систему світла, напівтіней, рефлексів та тіней відбувається передача просторових характеристик натури. У процесі виконання академічних постановок студент поступово опановує закономірності взаємодії світла і форми, що сприяє формуванню цілісного сприйняття об'єму. Важливу роль у розвитку об'ємно-пластичного мислення відіграє також робота з різними видами навчальних постановок. Виконання рисунків геометричних тіл, гіпсових моделей, натюрмортів, фігури людини та портрету дозволяє поступово ускладнювати завдання та розширювати діапазон професійних умінь студентів.

Важливе місце у системі художньої освіти посідає начерковий рисунок (скетч), який характеризується швидкістю виконання та узагальненістю графічних засобів. Начерк дозволяє оперативно фіксувати враження від натури, характеризується швидкістю виконання, лаконічністю зображувальних засобів і спрямований передусім на фіксацію основних пропорцій, пластики руху, характеру форми та її загальної організації. На відміну від академічного рисунка, що передбачає тривале й детальне опрацювання об'єкта, начерковий рисунок спрямований на швидке відтворення суттєвих ознак зображуваного об'єкта. У процесі виконання начерків активно розвивається спостережливість, зорово-моторна координація та здатність до миттєвого художнього аналізу об'єкта. Саме під час виконання начерків найефективніше передається динаміка пози, ритм руху, характер силуету та загальна пластика тіла за допомогою мінімальних графічних засобів. Завдяки короткочасності виконання начерків художник змушений зосереджувати увагу на найбільш суттєвих характеристиках форми, що сприяє розвитку узагальненого бачення. У навчальному процесі виконання начерків часто використовується як щоденна практика, що сприяє систематичному розвитку художніх навичок. Регулярне виконання швидких рисунків з натури – людей, предметів, архітектурних форм, елементів природного середовища – допомагає студентам формувати візуальну пам'ять, удосконалювати координацію руки та зорового бачення, а також розвивати здатність до швидкого аналізу форми.

Окрему групу становлять творчий та ескізний рисунок, що безпосередньо пов'язані з процесом художнього проектування. Ескіз виконує функцію пошуку композиційного рішення, визначення характеру форми, та пластичної структури майбутнього твору. У цьому випадку рисунок виступає інструментом художнього мислення, через який відбувається трансформація спостережуваної реальності у художній образ.

Особливе місце у процесі навчання посідає вивчення анатомічної будови людського тіла. Анатомічний рисунок дозволяє студентам усвідомити взаємозв'язок внутрішньої конструкції та зовнішньої форми, що є необхідною умовою формування пластичного бачення. У процесі роботи над рисунком фігури людини студент не лише передає зовнішні пропорції, а й вивчає основні групи м'язів, аналізує їх конструктивну основу форми, динаміку та ритмічну організацію.

Водночас сучасна мистецька освіта характеризується активним впровадженням нових технологій та розширенням спектра художніх практик. Поряд із традиційними видами рисунка важливу роль у сучасній мистецькій освіті відіграють сучасні технічні засоби створення форм, що базуються на використанні цифрових технологій та інструментів, що відкривають нові можливості для художнього експерименту. Цифровий рисунок, що виконується за допомогою графічних планшетів і спеціалізованих програм, зберігає основні принципи академічного рисунка, проте, водночас відкриває нові можливості для роботи з кольором, фактурою та просторовою організацією зображення. У таких програмах художник може використовувати різноманітні цифрові пензлі, змінювати параметри лінії, експериментувати з композиційними рішеннями та швидко коригувати зображення. Інтеграція традиційних графічних технік з цифровими технологіями дозволяє розширити можливості навчального процесу, підвищити його наочність та сприяти розвитку творчого потенціалу студентів. Водночас принципи побудови форми, пропорцій та композиції, які лежать в основі цифрового скетчингу, залишаються тісно пов'язаними з традиційними методами академічного рисунка. У цьому контексті постає питання співвідношення традиційних академічних методів навчання і сучасних технологічних підходів. Попри активний розвиток цифрових технологій, академічний рисунок зберігає своє фундаментальне значення у мистецькій освіті.

Цифрові інструменти можуть виступати ефективним доповненням до традиційних методів навчання, проте вони не здатні повністю замінити процес безпосереднього спостереження та графічного аналізу реального об'єкта.

У сучасній мистецькій практиці дедалі більшого значення набуває експериментальний рисунок, який передбачає використання різноманітних графічних матеріалів, фактур, технічних прийомів та технік, які розширюють виражальні можливості твору. Використання різних матеріалів – олівця, вугілля, крейди, сангіни, сепії, соусу, пастелі, акварелі, туші – дозволяє студентам опанувати комбіновані техніки, різні способи передачі форми, фактури та просторових відношень, що сприяє розвитку творчого мислення та формуванню індивідуальної художньої мови. Особливу роль у формуванні пластичного бачення форми відіграє використання тонованого паперу, який створює додаткові можливості для передачі світлотіньових відношень. Робота на тонованій основі передбачає одночасне використання як темних, так і світлих графічних засобів, що дозволяє більш виразно моделювати об'єм форми. У такому випадку тон паперу виступає своєрідним середнім тоном, на якому будуються як світлові акценти, так і поглиблення тіней. Це сприяє більш чіткому усвідомленню закономірностей світлотіньового моделювання та формує здатність студентів працювати з тональними градаціями, що дозволяє створювати більш пластично виразні зображення та підсилює ефект об'ємності форми. Подібний підхід активізує процес аналізу просторових характеристик об'єкта, оскільки студент одночасно працює з контрастом світла і тіні, визначаючи ключові конструктивні та пластичні акценти композиції.

Застосування різних технік рисунка також сприяє розвитку експериментального підходу до навчання. Студенти отримують можливість досліджувати різні способи зображення форми, комбінувати матеріали та технічні прийоми, що стимулює розвиток творчого мислення. У цьому разі академічний рисунок виступає не лише засобом формування професійних навичок, а й важливим інструментом художнього пошуку. Не менш важливим аспектом формування об'ємно-пластичного мислення є розвиток здатності до узагальнення форми, її стилізації, графічної інтерпретації та переосмислення.

У процесі роботи над рисунком студент не лише відтворює об'єкт спостереження, а й

здійснює його художню інтерпретацію, виявляючи характерні риси, ритмічні структури та пластичні акценти, що дозволяє перейти від суто аналітичного відтворення форми до створення цілісного художнього образу. Такий підхід сприяє формуванню композиційного мислення та здатності до структурного аналізу форми, розширює дидактичні можливості дисципліни «рисунок», сприяє формуванню індивідуальної художньої мови студентів та поглиблює їхнє розуміння пластичних властивостей форми. Особливу роль у розвитку цих навичок відіграє робота з натурою, оскільки саме безпосереднє спостереження за натурою дозволяє глибше зрозуміти її просторову структуру. У процесі тривалого вивчення природи студент вчиться помічати тонкі нюанси форми, зміну її характеру під впливом освітлення, а також взаємодію об'єктів у просторі. Це сприяє формуванню більш глибокого і усвідомленого художнього бачення, оскільки процес графічного зображення пов'язаний не лише з аналітичним відтворенням форми, а й з її художнім переосмисленням.

У сучасних умовах розвитку мистецької освіти особливої актуальності набуває питання оновлення методики викладання рисунка. Традиційна академічна система навчання потребує певної адаптації до нових освітніх реалій, що передбачає розширення спектра навчальних завдань, використання міждисциплінарних підходів та впровадження інноваційних педагогічних методів. Одним із перспективних напрямів розвитку мистецької освіти є інтеграція рисунка з іншими видами художньої діяльності, зокрема зі скульптурою, дизайном та цифровим мистецтвом, що сприяє формуванню комплексного художнього мислення, поєднує графічне, просторове та пластичне бачення форми. У цьому контексті академічний рисунок виступає універсальною основою, яка забезпечує взаємозв'язок різних видів художньої практики.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі академічного рисунка що відіграє ключову роль у формуванні об'ємно-пластичного і просторового мислення студентів мистецьких спеціальностей. У роботі вперше простежено технічні можливості й поєднання рисунка з іншими видами мистецтва, уточнено його основні дидактичні функції як основи у набутті студентами ґрунтовних академічних знань та умінь.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що академічний рисунок залишається фундаментальною

складовою професійної підготовки митців та відіграє ключову роль у формуванні об'ємно-пластичного мислення студентів у системі мистецької освіти. У процесі навчання рисунку відбувається розвиток здатності до спостереження, аналізу та узагальнення форми, що забезпечує формування цілісного художнього бачення та просторового мислення майбутнього фахівця. Встановлено, що академічний рисунок виступає ефективним засобом формування конструктивного аналізу форми, розуміння її просторової структури та закономірностей світлотіньового моделювання. Саме через систематичну практику рисунка студенти набувають умінь виявляти взаємозв'язки між окремими частинами об'єкта, усвідомлювати його об'ємну організацію та передавати пластичні характеристики форми графічними засобами. Це сприяє розвитку просторової уяви, пластичного бачення та формуванню професійної художньої культури.

Дослідження також показало, що застосування різних графічних засобів, технік і матеріалів сприяє більш глибокому осмисленню форми, розвитку художнього експерименту та формуванню індивідуальної художньої мови студентів. В умовах сучасних освітніх трансформацій академічний рисунок не втрачає свого методологічного значення, а набуває нових можливостей розвитку через поєднання з сучасними художніми практиками та цифровими технологіями. Інтеграція традиційних академічних методів навчання з новітніми засобами візуалізації може сприяти підвищенню ефективності освітнього процесу та розвитку творчого потенціалу майбутніх митців.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленим вивченням педагогічних можливостей академічного рисунка у формуванні різних аспектів художнього мислення, а також із розробленням сучасних методичних підходів до викладання рисунка у системі мистецької освіти.

Література

1. Карпенко О., Зеленюк О. Аналіз сучасної системи викладання дисциплін «рисунок і живопис» в українських вищих навчальних мистецьких закладах (на прикладі м. Києва). *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2016. Вип. 37. С. 210–218. URL: https://www.academia.edu/40425211/Analysis_of_the_modern_system_of_tuition_in_Drawing_and_Painting_in_Ukra

inian_Art_Educational_Institutes_Kyiv (дата звернення: 05.03.2026).

2. Касьян Т., Вакуленко О. Академічний рисунок як основа підготовки фахівців з графічного дизайну. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки*. Черкаси, 2023. Вип. № 4. С. 34–51. URL: <https://ped-ejournal.edu.edu.ua/article/download> (дата звернення: 05.03.2026).

3. Магальяс В. Копіювання і начерк: методичні аспекти формування навичок рисунка. *Українська Академія мистецтва*. К. : НАОМА, 2025. Вип. 38. С. 119–125. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-38-13>.

4. Медведєв О., Бабенко Л., Стрітьєвич Т. Педагогічні аспекти викладання цифрового рисунку, живопису та перспективи у мистецькій освіті. *Наукові записки. Педагогічні науки*. Київ, 2025. Вип. 218. С. 173–180. DOI: [10.36550/2415-7988-2025-1-218-173-180](https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-173-180).

5. Піскунов Є., Пітеніна В. Проблеми анатомічного студентського рисунка та шляхи їхнього вирішення в НАОМА. *Українська Академія мистецтва*. К. : НАОМА, 2024. Вип. 36. С. 154–160. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-36-16>.

6. Пічкур М. О., Король А. М., Сорокін М. О. Класичні педагогічні стратегії академічного рисунку в системі сучасної професійно-мистецької освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2025. Вип. 2 (58). С. 1314–1329. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/33957/33926/49609> (дата звернення: 01.03.2026).

7. Прохорова Н. А. Академічний рисунок як фундамент творчої грамотності для формування творчої особистості. *Київський столичний університет імені Бориса Грінченка. Арт-простір*. Київ, 2016. Вип. 2. С. 99–102. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/N_Prohorova_AP_2 (дата звернення 01.03.2026).

8. Antonova Y. The academic school of drawing and painting in the modern system of higher art education in Ukraine: strategies for preservation and development. *Visual Culture Of Ukraine*. 2025. Issue 2. P. 65–68. DOI: <https://doi.org/10.62479/vcu.2025.02.010>.

9. Ibatova N. I. Pedagogical Approaches and Methods to Enhance the Effectiveness of Developing Students' Artistic and Figurative Thinking. *Academic Journal of Science, Technology and Education*. 2025. Volume 1 Issue 5 p.46-49. URL: <https://integrapublication.org/index.php/ajste/article/download/48/51> (дата звернення: 01.03.2026).

References

1. Karpenko, O. & Zeleniuk, O. (2016). Analysis of the modern system of teaching the disciplines 'drawing and painting' in Ukrainian higher educational art institutions (on the example of Kyiv). *Current problems of history, theory and practice of*

artistic culture: collection of scientific works, 37, 210–218. Retrieved from: https://www.academia.edu/40425211/Analysis_of_the_modern_system_of_tuition_in_Drawing_and_Painting_in_Ukrainian_Art_Educational_Institutes_Kyiv [in Ukrainian].

2. Kasian, T. & Vakulenko, O. (2023). Academic drawing as a basis for training specialists in graphic design. *Bulletin of the Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy National University. Series 'Pedagogical Sciences'*, 4, 34–51. Retrieved from: <https://ped-ejournal.edu.edu.ua/article/download> [in Ukrainian].

3. Mahalias, V. (2025). Copying and sketching: methodological aspects of drawing skill development. *Ukrainian Academy of Arts*, 38, 119–125. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-38-13> [in Ukrainian].

4. Medvedev, O., Babenko, L. & Stritevych, T. (2025). Pedagogical aspects of teaching digital drawing, painting and perspectives in art education. *Scientific notes. Pedagogical sciences*, 218, 173–180. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-218-173-180> [in Ukrainian].

5. Piskunov, E. & Pitenina, V. (2024). Problems of students' anatomical drawing and possible solutions at NAFAA. *Ukrainian Academy of Arts*, 36, 154–160. DOI: <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-36-16> [in Ukrainian].

6. Pichkur, M., Korol, A. & Sorokin, M. (2025). Classical pedagogical strategies of academic drawing in the system of modern professional and artistic education. *Prospects and innovations of science*, 2 (58), 1314–1329. Retrieved from: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/33957/33926/49609> [in Ukrainian].

7. Prokhorova, N. (2016). Academic drawing as a foundation of creative literacy for the formation of a creative personality. *Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University. Art Space*, 2, 99–102. Retrieved from: https://elibrary.kubg.edu.ua/N_Prohorova_AP_2 [in Ukrainian].

8. Antonova, Y. (2025). The academic school of drawing and painting in the modern system of higher art education in Ukraine: strategies for preservation and development. *Visual Culture of Ukraine*, 2, 65–68. DOI: <https://doi.org/10.62479/vcu.2025.02.010> [in English].

9. Ibatova, N. (2025). Pedagogical Approaches and Methods to Enhance the Effectiveness of Developing Students' Artistic and Figurative Thinking. *Academic Journal of Science, Technology and Education*, 1(5), 46–49. Retrieved from: <https://integrapublication.org/index.php/ajste/article/download/48/51> [in English].

Стаття надійшла до редакції 06.03.2026
Отримано після доопрацювання 10.04.2026
Прийнято до друку 23.04.2026
Опубліковано 26.05.2026